

Cymun Bendigaid ar Gân

Trydydd Sul y Grawys

12 Mawrth 2023 am 9.15am

Cadeirlan
Deiniol Sant
ym Mangor

Saint Deiniol's
Cathedral
in Bangor

Croeso i Gadeirlan Deiniol Sant ym Mangor.

Rydych chi'n sefyll rwan
lle safodd Deiniol bron i
fileniwm a hanner yn ôl.

Yma, yn y flwyddyn
525, bu iddo gynnwll o'i
gwmpas gymuned lawn
ffydd, gobraith a chariad,
gan godi o'i chwmpas
ffens gyll—y **bangor**
gwreiddiol—iddi'n gysgod
ac yn noddfa.

Ein gweddi yw y cewch
chwithau, hefyd, eich
cofleidio yma gan yr un
ffydd, gobraith a chariad
a gyhoeddir gennym
heddiw ac sy'n ein
cyfareddu o hyd.

Yn Cymun hwn...

Yn y Cymun hwn byddwn yn cwrdd â
Christ mewn bara a gwin, ei Gorff a'i
Waed ef gyda ni.

1 Wrth inni ymgynnull, byddwn
yn paratoi ein hunain i gwrdd â
Christ trwy gyffesu ein pechodau
— y ffyrdd yr ydym wedi galaru Duw
yn ein bywydau — ac yn derbyn
gollyngdod, sef sicrwydd o faddeuant
Duw.

2 Yna rydyn ni'n gwranddo ar
ddarlenniadau o'r Beibl, gan
ganfod yno arweiniad, her,
cysur a newydd da gan Dduw.
Ymatebwn trwy gyhoeddi ein ffydd
yn y Drindod Sanctaidd a chynnig i
Dduw ein gweddi dros bawb mewn
angen.

3 Yn galon i'n haddoliad heddiw,
byddwn yn cymryd bara a gwin,
byddwn yn gofyn am fendith
gweddnewidiol Duw arnynt, yn torri'r
bara, ac — fel aelodau o Gorff toredig,
trwsiedig Crist — byddwn yn Cymuno.

4 Daw ein haddoliad i ben wrth
inni dderbyn bendith Duw, yn
gynhالياeth inni wrth ymadael.

Waeth pa mor bell yn ôl y
gwnaethoch hynny ddiwethaf, mae
croeso i chi Gymuno yma heddiw. Os
hoffech chi Gymuno am y tro cyntaf,
neu gael eich Bedyddio, siaradwch ag
aelod o dîm yr Gadeirlan.

Ceir ffydd, gobraith a chariad yma i
bawb.

Addoli gyda ni heddiw

Mae'r llyfryn hwn yn cynnwys popeth a ddywedir ac a genir yn ystod ein haddoliad heddiw. Fe'ch gwahoddir i fynd â'r llyfryn adref gyda chi, i fyfyrion yn eich amser eich hun ar y geiriau sanctaidd sydd ynddo. Fodd bynnag, nid darllen neu arsylwi ydi addoli – ond gweithgaredd, a ninnau'n cymryd rhan, ochr yn ochr â'r rhai sy'n cynnull gyda ni ac, y tu hwnt i hynny, ochr yn ochr â llur' nef i gyd. Dyrchefwch, felly, eich llygaid; sylwch ar liw, golau, sain, symudiad a harddwch; codwch eich llais; cyfranogwch yn yr hyn a fydd yn eich gweddnewid, o roi iddo'r cyfle.

Yn ystod ein haddoliad, rydyn ni'n dweud ac yn canu gyda'n gilydd y testun **mewn teip trwm**. Darperir cyfieithiadau o ieithoedd tramor. Mae croeso ichi wneud arwydd o'r Groes pan fydd y geiriau wedi'u marcio ag ✕. Cynigir cyfarwyddiadau eraill (rhuddellau) **mewn teip gwyrdd**; os ydych chi'n ei chael hi'n fwy cyfforddus, eisteddwch yn hytrach na sefyll neu benlinio.

Hygyrchedd

Mae dolen glyw ar waith – gosodwch gymhorthion clyw i'r lleoliad T.

Mae copïau print bras o'r llyfryn hwn ar gael gan y stiwardiaid.

Os oes angen waffer heb glwten arnoch (yn cydymffurfio â'r gofyniad canonaidd am 20 rhan o glwten fesul miliwn), rhowch wybod i stiward.

Mae tai bach ym mhen dwyreiniol y Gadeirlan, trwy'r drws i'r chwith o'r sgrin y Cwîr.

Os bydd angen i ni adael y Gadeirlan mewn argyfwng, arhoswch ar eich heistedd a dilynwch gyfarwyddiadau'r stiwardiaid.

Plant a theluoedd ifanc

Ceir gweithgareddau a chrefftau yn ystod y Cymun Bendigaid ar Gân bob dydd Sul yng Nghapel Mair, ar gyfer unrhyw blant hyd at 11 oed. Mae'r crefftau a'r gweithgareddau yn amrywiol, gydag o leiaf un yn ymwneud â thema'r Cymun ei hun. Caiff y gofod hwn yn cael ei staffio gan oedolion cyfrifol, a bydd plant dros 5 oed yn gallu mynd a dod. Bydd plant yn parhau i fod yn gyfrifoldeb eu rhieni neu eu gwarcheidwaid bob amser. Yn y lle cyntaf, dylai plant sy'n 4 oed ac iau fod yng nghwmni rhiant neu warcheidwad oni bai bod trefniant ymlaen llaw gyda'r rhai ar ddyletswydd wedi'i wneud.

O'r Ddarllenfa a Buchedd Bangor

Pob wythnos, anfonir ebost **O'r Ddarllenfa** at danysgrifwyr gyda hysbysiadau ynghyd â delweddau wythnosol o fywyd y Gadeirlan a'r Ardal Weinidogaeth. Os nad ydych chi eisoes yn danysgrifiwr, dilynwch y cod QR, neu ewch i **cadeirlan.eglwysyngnghymru.org.uk/Darllenfa/**

Buchedd Bangor yw ein cylchgrawn rheolaidd, sy'n cynnig cymysgedd o ddefnydd ysbrydol a gwybodaeth ymarferol am ein bywyd ar y cyd. Mynnwch gopi heddiw, neu ddilynwch y cod QR i ddarllen arlein.

Buchedd Bangor

O'r Ddarllenfa From the Lectern

**Tra caffwyf rodio'r ddaear hon
rho dy dangnefedd dan fy mron;
ac yn y diwedd moes dy law,
i'm dwyn i mewn i'r nefoedd draw.**

Geiriau

William Williams, Pantycelyn (1717-1791)

Cerddoriaeth | "Cân 34"

Orlando Gibbons (1583-1625)

Parhawn ar ein traed tan diwedd y Weddi Gasgl

Cyfarchiad

✠ Yn enw'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân.

Amen.

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

"Gwyn eu byd y sawl y maddeuwyd eu trosedd, ac y cuddiwyd eu pechod."

Cyffes

Gan gynnull i ddathlu'r Cymun Bendigaid er gogoniant i Dduw,
ymbaratown gan gyffesu ein pechodau,

Rhag ein camweddau a phob drygioni,
rhag oferedd a chenfigen,
rhag casineb a malais.

Dad nefol, gwared ni.

Rhag gafael chwant a chynildeb celwydd,
rhag calon galed,
rhag bopeth a'n estrona.

Dad nefol, gwared ni.

Yn ein amharodrwydd i gydnabod ein gwerth,
yn nhreiddio ein calonnau â llafn dy gariad.

Dad nefol, gwared ni.

Yn nyddiau ein tristwch,
yn oriau ein poen,
yn awr ein marw.

Dad nefol, gwared ni.

Trwy dy Ddioddefaint a'th farw ar y Groes,
trwy dy gladdedigaeth a'th orffwys yn y bedd,
trwy dy Atgyfodiad gogoneddus.

Dad nefol, gwared ni.

Trwy lwybrau dy ddoethineb,
trwy wir edifeirwch,
trwy Gorff Crist.

Dad nefol, gwared ni.

Cyd-weddiwn.

**Dad nefol,
yr ydym wedi pechu ar feddwl, gair a gweithred,
a heb wneud yr hyn a ddylem.**

**Mae'n wir ddrwg gennym,
ac yr ydym o ddifrif yn edifarhau.**

**Er mwyn dy Fab Iesu Grist a fu farw drosom,
maddeua inni'r cwbl a aeth heibio
ac arwain ni yn ei ffordd ef
i gerdded fel plant y goleuni.**

Amen.

Yr hollalluog Dduw a drugarhao wrthyich,
✠ maddau ichwi a'ch rhyddhau o bechod,
a'ch cadw yn y bywyd tragwyddol.

Amen.

Parhawn ar ein traed

Kyrie eleison

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Cyfieithiad

*Arglwydd trugarha. Crist trugarha. Arglwydd
trugarha.*

Cerddoriaeth

Cymun Gwynedd, Joe Cooper

Parhawn ar ein traed

Gweddi Gasgl

Gweddiwn.

Dad nefol, gollwng dy bobl oddi wrth eu camweddu, fel y gallwn trwy dy ddaioni haelionus fod oll yn rhydd o gadwynau'r pechodau hynny a gyflawnwyd gennym oherwydd ein llesgedd; caniatâ hyn er mwyn yr un sydd lesu Grist ein Gwardwr.

Amen.

Eisteddwn

Gair

Darlleniad

Darlleniad o Actau'r Apostolion.

Nawr: Pan glywodd y dyrfa araith Pedr, fe'u dwysbigwyd yn eu calon, a dywedasant wrth Pedr a'r apostolion eraill, "Beth a wnawn ni, gyfeillion?" Meddai Pedr wrthynt, "Edifarhewch, a bedyddier pob un ohonoch yn enw lesu Grist er maddeuant eich pechodau, ac fe dderbyniwch yr Ysbryd Glân yn rhodd. Oherwydd i chwi y mae'r addewid, ac i'ch plant ac i bawb sydd ymhell, pawb y bydd i'r Sanct ein Duw ni eu galw i ddynesu." Ac â geiriau eraill lawer y tystiolaethodd ger eu bron, a'u hannog, "Dihangwch rhag y genhedlaeth wyrgam hon." Felly bedyddiwyd y rhai a dderbyniodd ei air, ac ychwanegwyd atynt y diwrnod hwnnw tua thair mil o bersonau. Yr oeddent yn dyfalbarhau yn nysgeidiaeth yr apostolion ac yn y gymdeithas, yn y torri bara ac yn y gweddiâu. Yr oedd ofn ar bob enaid; yr oedd rhyfeddodau ac arwyddion lawer yn cael eu gwneud drwy'r apostolion.

Clywch air bywyd i'n byd.

Diolch a fo i Dduw.

Actau 2:37-43

Salmyddiaeth

Y Ti ydywt im' yn lloches glyd, rhag ing y'm cedwi di;
ac â chaniadau rhyddid pur yr amgylchyni fi.

R: **Ti ydywt im' yn lloches glyd, rhag ing y'm cedwi di;
ac â chaniadau rhyddid pur yr amgylchyni fi.**

Gwyn eu byd y sawl y maddeuwyd eu trosedd, ac y cuddiwyd eu pechod.

Gwyn eu byd y sawl nad yw Duw yn cyfrif eu bai yn eu herbyn, ac nad oes dichell yn eu hysbryd.

R: **Ti ydywt im' yn lloches glyd, rhag ing y'm cedwi di;
ac â chaniadau rhyddid pur yr amgylchyni fi.**

Yna, bu imi gydnabod fy mhechod wrthyt, a pheidio â chuddio fy nrygioni; dywedais, "Yr wyf yn cyffesu fy mhechodau i Dduw"; a bu i tithau faddau euogrywyd fy mhechod.

Am hynny fe weddïa pob un ffyddlon arnat ti yn nydd cyfyngder, a phan ddaw llifeiriant o ddyfroedd mawr, ni fyddant yn cyrraedd ato ef.

R: **Ti ydywt im' yn lloches glyd, rhag ing y'm cedwi di;
ac â chaniadau rhyddid pur yr amgylchyni fi.**

Salm 32:1-2, 5-6
Cerddoriaeth y salm-dôn
Tôn VI
Cerddoriaeth yr ymateb
Sam Jones

Hawdd mynd heibio mynyddoedd heb sylwi

Todd Boss; cyfieithwyd gan Siôn Aled

Mae Todd Boss yn fardd, cynhyrchydd ffilm, artist cyhoeddus, libretydd a dyfeisiwr. Fe'i magwyd ar fferm wartheg yn Wisconsin, a bu'n byw yn Anchorage, wedi'i amgylchynu gan gadwyni mynyddoedd y Talkeetna, Alaska, a Chugach – lleoliad y mae ei adleisiau i'w glywed yn y gerdd heddiw. Mae'r gerdd hefyd yn rhyfedd o ragwybodol. Ddeuddeg mlynedd ar ôl ei chyfansoddi, gwerthodd Todd bron popeth oedd yn berchen arno, a dechreuodd fyw bywyd fel crwydryn.

a heibio pinwydd. Hawdd

troi heibio
brad

mewn sibrydiad
ac ymlwybro 'mlaen

fel cynt
fel pe na fyddai

dim byd yn bod ar ddim byd.
Dyna sut mae pethau. Hawdd

ydy difa rhyfeddod
mewn tomen

o bethau.
Peidio sylwi hyd yn oed

ar ddwndwr dwys
y tonnau

uwch twrf y dyfnderoedd
mewn cynghanedd anhydrin.

Gall dyn adael
y ddaear 'ma

heb ddarn o atgof
– heb hyd yn oed

hiraeth – yn damaid
at y daith.

Todd Boss, **The New Yorker** (12 Mai 2008)

Pregeth yn y gyfres “Duw newydd digyfnewid”

“Rwy’n fwyfwy argyhoeddedig mai’r ffordd orau o ddiwinydda yw barddoni,” meddai’r diwinydd a’r hanesydd, Diana Butler Bass, yn ddiweddar. Mae hi’n ein cyfeirio at yr her o sôn am y Duw anweledig mewn ffyrdd sy’n anrhydeddu dirgeledd Duw, a thuag at y gwirionedd mai mewn barddoniaeth y mae beirdd, emynwyr, pregethwyr a holl bobl Dduw yn aml wedi dod agosaf at ganfod mewn geiriau’r harddwch, y gwirionedd a’r cariad y mae’r enaid yn ei gaffael yn Nuw. Wrth i ni gamu tuag’r Wythnos Fawr a llawenydd dwfn y Pasg, bydd cerdd i gyd-fynd â’n darlleniadau Beiblaidd pob Sul, a bydd ein pregethau’n ein dwyn i ddirgeledd y farddoniaeth, er mwyn ein dwyn hefyd i goflaid dirgeledd Duw. Canys, fel y dywed yr offeiriad a’r llenor, Mark Oakley, “Y mae Duw yn y byd hwn fel y mae barddoniaeth yn y gerdd.”

Y Canon dros Fywyd Cynulleidfaol

Ar derfyn y bregeth, codwn ar ein traed

Credo

Ar y cyd, gadewch inni gadarnhau ein ffydd.

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn Nuw Dad,
a greodd bopeth sydd.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Fab Iesu Grist,
a brynodd ddynolryw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Ysbryd Glân,
sy’n rhoi bywyd i bobl Dduw.**

Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn un Duw,

✠ Dad, Mab ac Ysbryd Glân.

Amen.

Ymbiliau

Gyda'n holl galon a'n holl feddwl gweddiwn ar Dduw.

Eisteddwn neu benliniwn

Defnyddiwn yr ymatebion

Y O Dduw, yn dy drugaredd,

R **Gwranddo ein gweddi.**

Y Gorffwys tragwyddol dyro iddynt, O Dduw.

R **A llewyrched goleuni gwastadol arnynt.**

Y ✠ Gorffwysed hwy mewn tangnefedd.

R **A chyfodi mewn gogoniant.**

Y Dad trugarog,

R **Derbyn y gweddiâu hyn**

er mwyn dy Fab, ein Gwaredwr Iesu Grist.

Amen.

Codwn ar ein traed, a gwneir Casgliad yn ystod yr emyn

Cymun

Emyn

Mi glywais lais yr Iesu'n dweud,
"Tyrd ataf fi yn awr,
flinderog un, cei ar fy mron
roi pwys dy ben i lawr."

Mi ddeuthum at yr Iesu cu
yn llwythog, dan fy nghlwyf;
gorffwysfa gefais ynddo ef
a dedwydd, dedwydd wyf.

Mi glywais lais yr Iesu'n dweud,
"Mae gennyf fi yn rhad
y dyfroedd byw; sychedig un,
o'u profi cei iachâd."

At Iesu deuthum, profi wnes
o'r ffrydiau sy'n bywhau;
fy syched ddarfu: ynddo ef
rwy'n byw dan lawenhau.

**Mi glywais lais yr Iesu'n dweud,
"Goleuni'r byd wyf fi,
tro arnaf d'olwg, tyr y wawr
a dydd a fydd i ti."
At Iesu deuthum, ac efe
fy haul a'm seren yw;
yng ngolau'r bywyd rhodio wnafl
nes dod i gartre 'Nuw.**

Geiriau

Horatius Bonar (1808-1889)

Cyfieithiad

o'r "Caniedydd Cynullieidfaol Newydd" (1921)

Cerddoriaeth | "Kingsfold"

Alaw werin Seisnig

Parhawn ar ein traed tan y rhannwn y Tangnefedd

Offrwm

Deuwn i'r fangre hon â'r bara sy'n gynhaliaeth.

Fe ddaw inni'n fara'r bywyd.

Deuwn i'r fangre hon â'r gwin sy'n mwyneiddio.

Fe ddaw inni'n waed einioes y byd.

Gweddi Ewcharistaidd

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Dyrchefwch eich calonnau.

Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.

lawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

lawn yn wir, ein dyletswydd a'n llawenydd bob amser ac ym mhob lle, yw diolch i ti, Dad Sanctaidd, hollalluog a bythfywiol Dduw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd.

A brofwyd ym mhob peth, ond na phechodd. Trwy ei ras medrwn drechu pob drygioni a byw mwyach nid i ni ein hunain ond i'r un a fu farw trosom ac a atgyfodwyd.

Felly, gyda llu'r angylion a holl gwmpeini'r nef, cyhoeddwn ogoniant dy enw ac ymuno â hwy yn eu hemyn diderfyn o fawl:

Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd, Duw gallu a nerth, nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant. Hosanna yn y goruchaf.

✠ Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn enw'r Arglwydd. Hosanna yn y goruchaf.

Cerddoriaeth

Cymun Gwynedd, Joe Cooper

Parhawn ar ein traed

Pob moliant a diolch i ti, y gwir a'r bywiol Dduw, Crëwr pob peth, Rhoddwr bywyd. Lluniaist ni ar dy ddelw dy hun, ond yr ydym ni wedi difwyno'r ddelw honno a syrthio'n brin o'th ogoniant. Rhoddwn ddiolch i ti am anfon dy Fab i rannu ein bywyd ni; fe'i hildiaist i farwolaeth fel y câi'r byd ei achub, a'i atgyfodi oddi wrth y meirw fel y bo i ni fyw ynddo ef, ac yntau ynom ninnau.

Sancteiddia â'th Ysbryd y bara hwn a'r gwin hwn, dy roddion inni, fel y bônt i ni yn gorff a gwaed ein Hiachawdwr, Iesu Grist.

Y nos y bradychwyd ef, cymerodd fara ac, wedi rhoi diolch, fe'i torrodd a'i roi i'w ddisgyblion, gan ddweud, Cymerwch, bwytwch; hwn yw fy nghorff a roddir drosoch: gwnewch hyn er cof amdanaf. ✠

Yr un modd ar ôl swper cymerodd y cwpan, ac, wedi rhoi diolch, fe'i rhoddodd iddynt, gan ddweud, Yfwch o hwn bawb, oherwydd hwn yw fy ngwaed o'r cyfamod newydd a dywelltir drosoch a thros lawer er maddeuant pechodau: gwnewch hyn bob tro yr yfwch ef er cof amdanaf. ✠

Gadewch inni gyhoeddi dirgeledd y ffydd:

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

Fel y gorchmynnodd ef inni, O Dad, yr ydym yn cofio Iesu Grist, dy Fab. Gan gyhoeddi ei farwolaeth fuddugoliaethus, a chan ymlawenhau yn ei atgyfodiad, a disgwyl iddo ddod mewn gogoniant, deugn â'r bara hwn a'r cwpan hwn i ti. Derbyn ein haberth o ddiolch a moliant.

Adfer ac adfywia dy holl bobl, adnewydd ni a phawb y gweddiwn trostynt â'th ras a'th ✠ fendith nefol a derbyn ni yn y diwedd gyda'th holl saint i'r llawenydd diderfyn hwnnw a addawyd inni gan dy Fab, ein Harglwydd Iesu Grist.

Trwyddo ef, gydag ef, ynddo ef, yn undod yr Ysbryd Glân, eiddot ti, Dad hollalluog, yw pob anrhydedd a gogoniant, yn oes oesoedd.

✠ **Amen.**

Parhawn ar ein traed

Gweddi'r Arglwydd

Fel y dysgodd ein Hiachawdwr ni, gweddiwn yn hyderus:

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy enw, deled dy deyrnas, gwneler dy ewyllys; megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd. Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol a maddau i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; eithr gwared ni rhag drwg. Canys eiddot ti yw'r deyrnas, a'r gallu, a'r gogoniant, yn oes oesoedd. **Amen.**

Tangnefedd

Dy gorff drylliedig, llwch ein llwch a chnawd ein cnawd, dan glwyfau dy gariad tangnefeddus, ddaw'n gyflawn inni mewn tangnefedd.

Tangnefedd y Bythol Dduw a fo gyda chwi bob amser.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd; yna penliniwn neu eisteddwn

Torri

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: dyro inni dangnefedd.

Cerddoriaeth

Cymun Gwynedd, Joe Cooper

Cymuno

✠ Iesu yw Oen Duw sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd.

Gwyn eu byd y rhai a elwir i'w swper.

**Waredwr, nid wyf yn deilwng i'th dderbyn,
ond dywed y gair a chaf fy iacháu.**

Deuwn i Gymuno, gan ddilyn cyfarwyddyd y Stiwardiaid, o'r Afrlladen Sagrafennol ac, os y dymunwn, o'r Gwerthfawr Waed

Motét

Poni welwch chwi hynt y gwynt a'r glaw?
Poni welwch chwi'r deri'n ymdaraw?
Poni welwch chwi'r môr yn merwinaw'r tir?
Poni welwch chwi'r gwir yn ymgweiriaw?
Poni welwch chwi'r haul yn hwyliaw'r awyr?
Poni welwch chwi'r sêr wedi'r syrthiaw?
Poni chredwch chwi i Dduw, ddyniadon ynfyd?
Poni welwch chwi'r byd wedi'r bydiaw?
Och hyd atat ti Dduw na ddaw môr dros dir!
Na beth y'n geidr i ohiriaw?

Geiriau

Gruffudd ab yr Ynad Coch (fl. 1280)

Cerddoriaeth

Simon Ogdon

Ar ôl i bawb Gymuno, safwn i ganu'r emyn

Mae'i drugaredd ef yn llydan,
mae yn llydan fel y môr;
ac mae gras sydd fwy na rhyddid
yng nghyfiawnder cyfraith lôr.

Cans mae cariad Duw'n ehangach
na doethineb eitha'r byd,
ac mae calon yr Anfeidrol
yn rhyfeddol fwyn o hyd.

Y mae cyflawn waredigaeth
yn yr hwn fu ar y pren;
mae gorfoledd i'w holl Eglwys
yng ngofidiau Crist, ei Phen.

Pe bai'n cariad yn fwy didwyll,
digon fyddai'i air i ddyd;
byddai'n hoes yn llawn hyfrydwch,
yn hyfrydwch Duw ei hun.

Geiriau

Frederick William Faber (1814-1863)

Cyfieithiad

John Thomas Job (1867-1938)

Cerddoriaeth | "Cross of Jesus"

John Stainer (1840-1901)

Ymadael

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Rhodded Crist ras i chwi gynyddu mewn sancteiddrwydd, ymwadu â chwi eich hunain, ac chodi eich croes a'i ddilyn ef; a bendith Duw hollalluog, y Tad, ✠ y Mab, a'r Ysbryd Glân, a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad.

Amen.

Awn ymaith mewn tangnefedd.

Yn Enw Crist. Amen.

Parhawn ar ein traed hyd nes i'r gweinidogion ymadael; yna eisteddwn neu ymadael

Offrymddarn ar yr organ

Allegro Risoluto, Percy Whitlock (1903-1946)

Cerddi ein cyfres bregethu

Wrth i ni gamu tuag'r Wythnos Fawr a llawenydd dwfn y Pasg, mae cerdd i gyd-fynd â'n darlenniadau Beiblaidd pob Sul.

Beth am fynd â'r llyfryn hwn adref gyda chi, ac ailymweld â'r gerdd yn ystod yr wythnos. Darllenwch hi yn dawel, neu ar lafar, efallai fwy nag unwaith.

Cwestiynau ar ôl darllen cerdd

1 Beth a'ch trawodd gyntaf pan oeddech chi'n darllen y gerdd? Beth oedd yn neidio allan atoch chi?

2 Beth wnaethoch chi weld, blasu, clywed, ogleuo a chyffwrdd?

3 Pa ran o'r gerdd oedd yn ennyn eich diddordeb neu a oedd yn ddyrys i chi?

4 Pa emosiynau ydych chi'n eu gweld yn y gerdd?

5 Sut mae'r gerdd yn gwneud i chi deimlo? Beth yn y gerdd a ddaeth â chysur i chi? Beth yn y gerdd a'ch heriodd?

6 A oedd y gerdd yn eich cysylltu â rhywbeth o bwys? Beth yw'r neges yn y gerdd i chi?

Hysbys

Sul y Mamau

Edrychwn mlaen at ein dathliad o Sul y Mamau yr wythnos nesaf Sul sy'n draddodiadol yn cynnig ychydig o hoe o ddefodau mwy difrifddwys y Grawys. Bydd blodau i'w rhannu, a chacen chwiog i'w bwyta.

Er y bydd hi'n rhan o ddefnodau'r Wythnos Fawr yn y Gadeirlan, mae'r Sul nesaf hefyd yn gyfle i ni fel Cadeirlan ddweud ffarwél, dros baned a chacen, wrth ein Hesogb Cynorthwyol, cyn iddi ymadael i fod yn Esgob Llandaf.

Cinio Dewch i Rannu

Cynhelir ein Cinio Dewch a Rhannu nesaf am 12.15pm, yn dilyn y Choral Holy Eucharist, ar Sul y Dioddefaint 26 Mawrth. Mae'n Cinio Dewch i Rannu yn gyfle am sgwrs, difyrwch, croeso a charedigrwydd. Gwahoddir pawb; ac os hoffech awgrymiadau am fywd i'w ddwyn, siaradwch â Canon Jane Coutts.

Gwneir casgliad yn ystod y Cinio Dewch a Rhannu ar gyfer Apêl Daeargryn Twrci-Syria y DEC, a'i waith bryd i gynnis lloches ac i gyfrannu at yr adfer yn y gwledydd hynny ar ôl y dinistr diweddar.

Clas

Clas yw teitl ein fforwm Zoom. Mae'n cyfarfod nesaf ddydd Llun 20 Mawrth ar yr amser diwygiedig o 10.00am. Y sesiwn hwn fydd ein rhagolwg blynyddol tuag at yr Wythnos Fawr, pan fydd yr Is-Ddeon mewn sgwrs ag aelodau o dîm y Gadeirlan, yn edrych ymlaen ar y defodau o Sul y Blodau hyd Sul y Pasg – rhagflas o litwrgi, cerddoriaeth a defosiwn gweddnewidiol. Ymunwch â ni os gallwch chi. Mae recordiadau o **Clas** hefyd ar gael ar sianel YouTube y Gadeirlan.

ID cyfarfod Zoom yw **857 3402 4520** a'r cod pas yw **606397**, a bydd yr ystafell Zoom ar agor o 6.15pm.

Datganiadau Paned

Pob dydd Iau

11.15am am 45 munud

Paned a chacen o 10.45am

16 Mawrth | Simon Ogdon | Gwrthdenor

Mae Clerc Lleyg y Gadeirlan, Simon Ogdon, yn cyflwyno datganiad sy'n cynnwys rhai o gantatas seciwlar Handel i unawdwyr.

23 Mawrth | Adam Voelcker | Clarinét

Mae'r cerddor lleol ac aelod Cerddorfa Symffoni Prifysgol Bangor, Adam Voelcker, yn ein gwahodd i ymuno ag ef am ddatganiad o weithiau allweddol repertoire y clarinét.

Johannes-Passion

Sul y Blodau

6.00pm

Am ragor o wybodaeth am y *Johannes-Passion* a gweddill arlwy'r Wythnos Fawr, gweler **Buchedd Bangor**.

Yr wythnos

Heddiw | Today

3.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Ymatebion | Responses, Spicer; Gwasanaeth Hywrol "Collegium Regale" Evening Service, Howells; Like as the Hart, Howells; Sarabande in modo elegiaco, Howells

Dydd Llun | Monday

12.30pm Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

6.30pm | Zoom Clas

Dydd Mawrth | Tuesday

9.00pm Camau Bach

12.30pm Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Dydd Mercher | Wednesday

12.30pm Cymun | Eucharist

8.00pm Gwylnos | Vigil

Dydd Iau | Thursday

11.15am Datganiad | Recital

12.30pm Cymun | Eucharist

2.00pm | **Eglwys y Groes** Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Dydd Gwener | Friday

12.30pm Cymun | Eucharist

Dydd Sadwrn | Saturday

12.30pm Cymun | Eucharist

19 Mawth | Sul y Mamau | Pedwerydd Sul y Grawys | 19 March | Mothering Sunday | The Fourth Sunday of Lent | Lætare

8.15am Holy Eucharist

9.15am Cymun Bendigaid ar Gân

Offeren Glyn Rhosyn, Wynn Jones; O Beata Trinitas, Mealor; Benedictus, Reger

11.00am Choral Holy Eucharist

A Little Jazz Mass, Chilcott; For the beauty of the earth, Rutter; Toccata in Seven, Rutter

3.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Ymatebion | Responses, Reading; Gwasanaeth Hywrol yn G leiaf | Evening Service in G minor, Purcell; Remember not, Lord, our offences, Purcell; Mein junges Leben hat ein End, Sweetinck

---

Ein gweddi

Ein cymuned Ysbyty Gwynedd – y claf a'r staff

Ein hesgobaeth Ardal Weinidogaeth Bro Eifionydd

Yn glâf Joy Levine, offeiriad; John Watkin Jones; Giuseppina de Giovanni; Sacha Cook; Kathleen

A fu farw'n ddiweddar Beryl Roberts; Polly Hoskin; Frank Griswold, esgob; Anna Matthews, offeiriad; Victoria Gordon; Elliott Tipton

Gŵyl goffa Lyn Eyre (17); Betty Hall (18)

Diogelu

Mae diogelu plant ac oedolion sydd mewn perygl yn hanfodol, ac rydym wedi ymrwymo i feithrin amgylchedd lle mae pawb yn gallu addoli a chymryd rhan ym mywyd Cadeirlan Deiniol Sant yn ddiogel. Os oes gennych unrhyw bryderon, codwch nhw ar unwaith gydag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cynaliadwyedd a chaniatâd

Rydym yn defnyddio papur sydd wedi ei ailgylchu 100% a'i gynhyrchu â charbon deuocsid isel.

Caiff cynifer o'n gwasanaethau'n eu ffrydio ar Facebook, ac mae'r recordiad ar gael wedi hynny ar dudalen Facebook y Gadeirlan. Efallai y bydd ffotograffydd swyddogol ar ddyletswydd. Mae eich presenoldeb yn gyfystyr â'ch caniatâd i gael eich cynnwys mewn unrhyw fflimio, tynnu lluniau, recordio sain neu ddarlluedu. Os nad ydych am i ffotograff ohonoch chi neu blentyn yn eich gofal gael ei ddefnyddio gan y Gadeirlan, siaradwch ag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cydnabyddiaethau

Atgynhyrchir deunydd yn y drefn hon o wasanaeth o dan CLL 280874. Mae'r gwasanaeth hwn yn cynnwys rhannau o'r **Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid 2004** hawlfraint © Gwasg yr Eglwys yng Nghymru 2004 Mae'r llithoedd a'r salmyddiaeth Gymraeg yn seiliedig ar **The New Revised Standard Version of the Bible** ac **Y Beibl Cymraeg Newydd: Argraffiad Diwygiedig**. Daw cytgan y salmyddiaeth Gymraeg o Nicander, **Y Psallwyr** (1850) a'r salmyddiaeth Saesneg o **The Saint Helena Breviary** (2019).

Mae delwedd y clawr yn ystod tymor of Gesimáu a'r Grawys yn ffotograffau gan y ffotograffydd lleol ac un o gyfeillion y Gadeirlan, Dave Custance.

Cadeirlan ac Eglwys Archesgobol

Deiniol Sant ym Mangor

The Cathedral & Metropolitan Church of Saint Deiniol in Bangor

Esgob ac Archesgob Cymru
Y Parchediac Andrew T. G. John
Bishop & Archbishop of Wales
The Most Rev Andrew T. G. John

Is-Ddeon | Sub-Dean
Canon Siôn B. E. Rhys Evans
sionrhys-evans@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon dros Fywyd Cynulleidfaol
Canon for Congregational Life
Canon Tracy Jones
tracyjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Cyfarwyddwr Cerdd | Director of Music
Joe Cooper
joecooper@eglwysyngnghymru.org.uk

Organydd | Organist
Martin Brown
martinbrown@eglwysyngnghymru.org.uk

Gweinidog Teulu | Family Minister
Naomi Wood
naomiwood@eglwysyngnghymru.org.uk

Clerc y Cabidwl | Chapter Clerk
Robert Jones
robertjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Cwstos | Custos
Simon Taylor
simontaylor@eglwysyngnghymru.org.uk

Trysorydd | Treasurer
Kelly Edwards
kellyedwards@eglwysyngnghymru.org.uk

Gweinyddwr Liturgi | Liturgy Administrator
Sam Jones
samjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Rheolwr Prosiect Cadwraeth a Datblygu
Conservation & Development Project Manager
Simon Ogdon
simonogdon@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Secundus
Canon David Thomas Morris
davidmorris@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Emeritus | Canon Emeritus
Canon Angela Williams

Aelodau o Goleg Offeiriadol y Gadeirlan
Members of the Cathedral's College of Priests
Y Parchg Ddr | The Revd Dr John Prysor-Jones,
y Tra Pharchg Athro | the Very Revd Prof.
Gordon McPhate, y Parchg | the Revd Peter
Kaye

Darllenydd | Reader
Elma Taylor

Pensaer y Gadeirlan | Cathedral Architect
Simon Malam

Rhif elusen | Charity number 1158340

Cefnogaeth

Caiff y fangre sanctaidd hon llawn ffydd, gobaith a chariad, a phopeth sy'n digwydd yma, ei chynnal gan eich haelioni chi.

1 I roi rhodd ar-lein ar eich ffôn heddiw, sganwch y cod QR isod.

2 Defnyddiwch ein peiriant rhoi digyswilt yng nghefn Corff yr Eglwys i dapio cerdyn neu ffôn.

Trwy roi rhodd, byddwch yn ein helpu i barhau â'n gwaith hanfodol.

